REBOOT FOOD / Tydzień Edukacji Globalnej 2026
SCENARIUSZ LEKCJI DLA NAUCZYCIELI

Rebooting the Food System

Od pola do talerza

Skąd pochodzi mój obiad?

DLA KOGO	CZAS TRWANIA	FORMA
Klasy I–III szkoły ponadpodstawowej Praca w dwóch grupach	45-60 minut	Prezentacja • karta pracy • dyskusja

Hasło tegorocznego Tygodnia Edukacji Globalnej pokazuje drogę od refleksji do działania.

- **Mój głos** przypomina, że każdy i każda z nas ma prawo wyrażać swoje zdanie oraz wpływać na otaczającą rzeczywistość.
- **Nasze działanie** podkreśla, że prawdziwa zmiana dokonuje się we współpracy – poprzez dialog, solidarność i wspólne inicjatywy.
- **Wspólna przyszłość** przypomina, że przyszłość wszystkich ludzi jest ze sobą powiązana, a decyzje podejmowane dziś będą miały wpływ na kolejne pokolenia.

Jak nasze codzienne wybory żywieniowe wpływają na lokalne rolnictwo, a przez nie – na zmiany klimatu oraz bezpieczeństwo żywnościowe? Zachęcamy do analizy, refleksji, a potem do działania!

Dwie siatki jeden obiad

Cel zajęć

Dzieci odkrywają, skąd pochodzi żywność i jak daleką drogę czasem pokonuje. Porównują dwa obiady z tych samych składników: pochodzących z bliska oraz sprowadzonych z zagranicy. Uczą się odnajdywać miejsca na mapie i sprawdzać pochodzenie produktów.

Rozmowa pokazuje, że transport wymaga paliwa i wiąże się z emisją spalin, a wybór lokalnych i sezonowych produktów może wspierać rolników z okolicy oraz ograniczać potrzebę przewożenia części żywności na duże odległości.

Potrzebne materiały

- Dwie siatki lub koszyki oraz po dwa obrazki albo egzemplarze każdego z siedmiu produktów wymienionych poniżej.
- Metki do wycięcia i dwie karty pracy z tego materiału; ołówki, opcjonalnie kalkulatory.
- Mapa świata lub globus, mapa Polski oraz dostęp do internetu i możliwość wyświetlenia mapy na dużym ekranie.

Przygotowanie dwóch zestawów

Zestaw A: wybierz przykładowe miejscowości w Polsce, możliwie blisko szkoły, w których produkuje się daną żywność. Wpisz je w puste pola na metkach.

Zestaw B ma na wydruku podane przykładowe kraje pochodzenia.

Produkt	Zestaw B — kraj pochodzenia
Ziemniaki	Maroko
Fasola	Kanada
Pomidory	Włochy
Czosnek	Argentyna
Marchewka	Holandia
Cebula	Egipt
Olej rzepakowy	Węgry

Przypnij metki do produktów lub obrazków. Włóż po jednym komplecie do każdej siatki.

Przebieg zajęć

1. Wprowadzenie

Co dziś na obiad? · 5 minut

Nauczyciel pokazuje dwie siatki z tymi samymi produktami: ziemniakami, fasolą, pomidorami, czosnkiem, marchewką, cebulą i olejem rzepakowym. Można z nich przygotować pieczone ziemniaki z fasolą i warzywami w sosie pomidorowym.

Pytania:

„Co znajduje się w siatkach?”

„Czy produkty w obu siatkach są takie same?”

„Czym mogą się różnić?”

Dzieci oglądają metki i odkrywają różne miejsca pochodzenia.

2. Praca w grupach

Skąd pochodzą produkty? · 20 minut

Podziel klasę na dwie grupy. **Grupa A** otrzymuje siatkę i kartę „Obiad z bliska”, a **grupa B** — siatkę i kartę „Obiad z daleka”.

Zacznij od ziemniaka. Zapytaj pierwszą grupę: „Skąd pochodzi wasz ziemniak?”, a następnie drugą grupę: „A skąd pochodzi ziemniak z waszej siatki?”. Dzieci odczytują metki i szukają obu miejsc na mapie.

Pomóż odnaleźć miejsca oraz ustalić przybliżone odległości do szkoły. Dzieci zapisują pochodzenie i kilometry w kartach pracy. Powtórzcie ćwiczenie dla kolejnych produktów, porównując ich drogę do szkoły.

W klasie I można pracować wspólnie na jednej mapie; w klasach II–III uczniowie/uczennice mogą wykonywać większą część zadania samodzielnie. Jeśli czasu jest mało, wybierzcie te same 3–4 produkty w obu grupach.

3. Porównanie wyników

Ile kilometrów ma nasz obiad? · 10 minut

Każda grupa prezentuje wyniki i wskazuje na mapie wybrane miejsca. Jeśli sumujecie kilometry, uwzględnijcie taką samą liczbę składników w obu zestawach.

- Który obiad ma więcej kilometrów? Który produkt przyjechał z najdalszego miejsca?
- Czy podobny obiad można przygotować z produktów z Polski? Co kryje się za dodatkowymi kilometrami?

Dzieci zauważają, że produkty o podobnym wyglądzie i zastosowaniu mogą pokonywać zupełnie różne odległości.

4. Podsumowanie

Czy nasz obiad może podróżować mniej? · 10–25 minut

Zapytaj: „Jakie warzywa i owoce rosną w naszej okolicy?”, „Gdzie można kupić produkty od lokalnych rolników?”, „Czy wszystkie produkty da się zastąpić lokalnymi?”, „Jak sprawdzać pochodzenie żywności?”.

Wniosek: warto sprawdzać, skąd pochodzi jedzenie. Wiele produktów możemy kupić od rolników z okolicy. Wybierając lokalną i sezonową żywność, wspieramy ich pracę i ograniczamy potrzebę długiego transportu części produktów.

Wskazówki dla nauczyciela

Podane kraje pochodzenia są przykładami przygotowanymi na potrzeby ćwiczenia. Ten sam produkt można kupić zarówno z Polski, jak i z innych krajów.

Gdy na metce podano tylko kraj, wybierz przykładowe miejsce w tym kraju, np. stolicę. Dla zestawu A przyjmij pobliskie miejscowości, w których dany produkt mógłby powstać. Wyjaśnij dzieciom, że są to miejsca wybrane do ćwiczenia.

Funkcja „Zmierz odległość" pokazuje kilometry w linii prostej, a nie rzeczywistą trasę transportu żywności. Zapisujcie wyniki orientacyjnie. Najważniejsze jest porównanie miejsc i odległości, a nie dokładne obliczenia.

Nie trzeba uzupełniać wszystkich pól. Jeśli dzieci sumują kilometry, niech obie grupy porównują te same produkty. Suma jest pomocą w ćwiczeniu, nie opisem trasy jednego transportu.

Wersja podstawowa trwa 45 minut. Aby wydłużyć zajęcia do 60 minut, przeznacz dodatkowy czas na rozmowę o lokalnych zamiennikach i sezonowości. Niektóre owoce i warzywa nie rosną w naszym klimacie — zwróć na to uwagę podczas rozmowy.

Pomocne narzędzia internetowe

Google Maps — mapa świata i pomiar odległości:

https://www.google.com/maps/

Kalkulator odległości między miejscowościami:

https://www.mapdevelopers.com/distance_from_to.php

Google Earth — wirtualny globus:

https://earth.google.com/web/

Po zajęciach dzieci potrafią

- Wskazać, że żywność może pochodzić z różnych części świata, oraz odnaleźć wybrane miejsca na mapie.
- Porównać drogę produktów lokalnych i sprowadzanych z zagranicy.
- Zauważyć, że podobne posiłki można przygotować ze składników o różnym pochodzeniu.
- Wyjaśnić, dlaczego warto sprawdzać pochodzenie produktów i wybierać lokalną, sezonową żywność, gdy jest dostępna.

Materiały do wydrukowania

Na kolejnych stronach znajdują się metki do wycięcia oraz karty pracy dla grup A i B. Wydrukuj metki w jednym egzemplarzu, a karty pracy - po jednej dla każdej grupy. Przed zajęciami uzupełnij puste metki zestawu A.

Zestaw A – produkty z bliska

Ziemniaki

Pochodzenie:

Fasola

Pochodzenie:

Pomidory

Pochodzenie:

Czosnek

Pochodzenie:

Marchewka

Pochodzenie:

Cebula

Pochodzenie:

Olej rzepakowy

Pochodzenie:

Zestaw B – produkty z daleka

Ziemniaki

Pochodzenie:

Maroko

Fasola

Pochodzenie:

Kanada

Pomidory

Pochodzenie:

Włochy

Czosnek

Pochodzenie:

Argentyna

Marchewka

Pochodzenie:

Holandia

Cebula

Pochodzenie:

Egipt

Olej rzepakowy

Pochodzenie:

Węgry

Karta pracy – Grupa A

Obiad z bliska

Wpisz, skąd pochodzą produkty z Waszej siatki, a następnie wpisz liczbę kilometrów.

Produkt	Pochodzenie	Kilometry
Ziemniaki 		
Fasola 		
Pomidory 		
Czosnek 		
Marchewka 		
Cebula 		
Olej rzepakowy 		

Ile kilometrów ma cały obiad z bliska?

Karta pracy – Grupa B

Obiad z daleka

Wpiszcie kraje pochodzenia produktów, a następnie wpiszcie liczbę kilometrów.

Produkt	Pochodzenie	Kilometry
 Ziemniaki		
 Fasola		
 Pomidory		
 Czosnek		
 Marchewka		
 Cebula		
 Olej rzepakowy		

Ile kilometrów ma cały obiad z daleka?